

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 2022
(OR. en)

10572/22

LIMITE

CORLX 571
CFSP/PESC 831
RELEX 890
COARM 114
FIN 715
CONUN 128
COTER 173

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
Θέμα:	Περιοριστικά μέτρα (Κυρώσεις) - Επικαιροποίηση των βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ για την αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων

Βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ

για την αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων

	<u>Σελίδα</u>
<u>Εισαγωγή</u>	3
<u>A. Ορισμός και εξακρίβωση στοιχείων των προσώπων και των οντοτήτων που υπόκεινται σε στοχευμένα περιοριστικά μέτρα</u>	4
I. Εξακρίβωση στοιχείων των προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί	4
II. Ισχυρισμοί που αφορούν εσφαλμένη ταυτοποίηση	5
III. Διαγραφή από τον κατάλογο	9
<u>B. Οικονομικά περιοριστικά μέτρα</u>	11
I. Νομοθετικό πλαίσιο	11
II. Δέσμευση, κατάσχεση και δήμευση με διοικητική και δικαστική απόφαση	12
III. Πεδίο εφαρμογής των οικονομικών περιοριστικών μέτρων	13
IV. Ρόλος οικονομικών φορέων και πολιτών	15
V. Χρήση πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές	16
VI. Κεφάλαια	17
VII. Οικονομικοί πόροι	20
VIII. Κυριότητα και έλεγχος	22
IX. Νομικές οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί	26
X. Παρεκκλίσεις	26
XI. Καθοδήγηση κατά την εξέταση αιτήσεων παρεκκλίσεων	28
<u>Γ. Απαγορεύσεις επί της προμήθειας αγαθών</u>	31
<u>Δ. Συντονισμός και συνεργασία</u>	31

Εισαγωγή

1. Στις 8 Δεκεμβρίου 2003, το Συμβούλιο ενέκρινε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και την αξιολόγηση των περιοριστικών μέτρων στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ¹ (εφεξής κατευθυντήριες γραμμές). Στις κατευθυντήριες γραμμές προτεινόταν η σύσταση ειδικού φορέα του Συμβουλίου για την παρακολούθηση και τη συνέχεια αυτών των περιοριστικών μέτρων. Εν συνεχεία, στις 26 Φεβρουαρίου 2004, η EMA έδωσε εντολή στην ομάδα «Σύμβουλοι Εξωτερικών Σχέσεων», πέραν της ήδη υφισταμένης εντολής της, να διενεργεί παρακολούθηση και αξιολόγηση των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ, συνερχόμενη, κατά περιόδους, στην ειδική της σύνθεση «Κυρώσεις», και ενισχυόμενη, κατά περίπτωση, μεταξύ άλλων από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από τις πρωτεύουσες. Η εντολή της συγκεκριμένης σύνθεσης περιλαμβάνει την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων.
2. Στόχος είναι η συνεχής επανεξέταση του παρόντος εγγράφου, προκειμένου, ιδίως, να προστεθούν βέλτιστες πρακτικές στην εφαρμογή περιοριστικών μέτρων.
3. Οι βέλτιστες πρακτικές πρέπει να θεωρούνται μη εξαντλητικές *συστάσεις* γενικού χαρακτήρα για την αποτελεσματική εφαρμογή περιοριστικών μέτρων σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και την εθνική νομοθεσία. Δεν είναι νομικώς δεσμευτικές και δεν πρέπει να ερμηνεύονται ως συστάσεις για τη διενέργεια οποιασδήποτε πράξης ασύμβατης με τις εφαρμοστέες ενωσιακές ή εθνικές νομοθετικές διατάξεις, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν την προστασία δεδομένων.
4. Με το παρόν έγγραφο δεν επιδιώκεται η επικάλυψη της υφιστάμενης εργασίας, αλλά ο προσδιορισμός βασικών στοιχείων κατά την επιβολή κυρώσεων, λαμβανομένων υπόψη
 - της ιδιαίτερη κατάστασης του νομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - της εξέτασης της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά την επιβολή κυρώσεων την οποία διενεργεί η ομάδα RELEX υπό τη σύνθεση «Κυρώσεις»,
 - της σημασίας να τονιστούν ορισμένες ήδη υπάρχουσες βέλτιστες πρακτικές που αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες προτεραιότητες των κρατών μελών.

¹ Έγγραφο 15579/03 του Συμβουλίου, τελευταία επικαιροποίηση στο έγγραφο 11205/12.

Στο παρόν έγγραφο, ο όρος «απαλλαγή» αναφέρεται σε χρήσεις που δεν απαγορεύονται από τους κανονισμούς, ενώ η «παρέκκλιση» αναφέρεται σε χρήσεις που απαγορεύονται εκτός αν τις επιτρέπει αρμόδια αρχή². Στο παρόν έγγραφο, οι λέξεις «θα (shall)», «πρέπει» και «υποχρεούται να» αναφέρονται σε νομικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από κανονισμούς της ΕΕ ή από άλλη διεθνή, ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία· η έκφραση «θα πρέπει» αναφέρεται στη βέλτιστη πρακτική· και οι εκφράσεις «θα μπορούσε» και «μπορεί» αναφέρονται σε προτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να είναι κατάλληλες, σύμφωνα με τις περιστάσεις και άλλες συναφείς νομοθεσίες και διαδικασίες.

A. Ορισμός και εξακρίβωση στοιχείων των προσώπων και των οντοτήτων που υπόκεινται σε στοχευμένα περιοριστικά μέτρα

I. Εξακρίβωση στοιχείων των προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί

5. Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των οικονομικών περιοριστικών μέτρων και των περιορισμών εισόδου και να αποφεύγονται περιττά προβλήματα τα οποία προκαλούνται από συνωνυμίες ή σχεδόν όμοια ονόματα (πιθανότητα «εσφαλμένης ταυτοποίησης»), θα πρέπει να υπάρχουν όσο το δυνατό περισσότερα συγκεκριμένα στοιχεία ταυτότητας κατά την ταυτοποίηση και να δημοσιεύονται κατά την έκδοση των περιοριστικών μέτρων. Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, στις πληροφορίες θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται, ιδίως, το επώνυμο και το όνομα (και στην πρωτότυπη γλώσσα εφόσον είναι διαθέσιμα) με την κατάλληλη μεταγραφή, όπως καταγράφονται στα ταξιδιωτικά έγγραφα, ή μεταγεγραμμένα σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας, (ΔΟΠΑ), τα ψευδώνυμα, το φύλο, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης, η ιθαγένεια, η διεύθυνση και ο αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου. Σε κάθε περίπτωση, η μεταγραφή σύμφωνα με το πρότυπο του ΔΟΠΑ θα πρέπει να αποτυπώνεται πάντοτε και σε κάθε γλωσσική έκδοση της νομικής πράξης που προβλέπει την επιβολή των περιοριστικών μέτρων. Όσον αφορά τις οντότητες, οι πληροφορίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν ιδίως την πλήρη ονομασία, την κύρια εγκατάσταση, τον τόπο εγγραφής, την ημερομηνία και τον αριθμό εγγραφής.

² Οι εξαιρέσεις από τις κυρώσεις της ΕΕ λαμβάνουν συνήθως τη μορφή παρεκκλίσεων ή απαλλαγών. Παρέκκλιση σημαίνει ότι μια ενέργεια στην οποία έχει επιβληθεί περιορισμός (απαγόρευση) μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μετά τη χορήγηση άδειας από την αρμόδια εθνική αρχή. Απαλλαγή σημαίνει ότι ένας περιορισμός δεν εφαρμόζεται όταν ο σκοπός της ενέργειας συμπίπτει με το πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής· ως εκ τούτου, τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής μπορούν να προβούν στην εν λόγω ενέργεια χωρίς καθυστέρηση.

6. Μετά τον χαρακτηρισμό του (φυσικού ή νομικού) προσώπου ή της οντότητας, τα στοιχεία ταυτότητας θα πρέπει να επανεξετάζονται συνεχώς ούτως ώστε να διευκρινίζονται και να επεκτείνονται, με τη συμμετοχή όλων όσων δύνανται να συμβάλλουν σε αυτή την προσπάθεια. Θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες για την εξασφάλιση της συνεχούς επανεξέτασης, με τη συμμετοχή όλων όσοι δύνανται να συμβάλλουν σε αυτή την προσπάθεια, ιδίως των αρχηγών αποστολής της ΕΕ στις συγκεκριμένες τρίτες χώρες, των αρμόδιων αρχών και οργανισμών, καθώς και των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων των κρατών μελών. Όσον αφορά τα μέτρα τα οποία στοχοποιούν ξένα καθεστώτα, κάθε Προεδρία θα μπορούσε να καλεί τους αρμόδιους αρχηγούς αποστολών της ΕΕ να επανεξετάζουν και, ει δυνατόν, να τροποποιούν ή/και να συμπληρώνουν τις πληροφορίες ταυτοποίησης των προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί. Οι κατάλογοι θα ενημερώνονται με πρόσθετες πληροφορίες ταυτοποίησης, σύμφωνα με τη βασική πράξη.
7. Θα πρέπει να εναρμονιστεί η μορφή του καταλόγου των προσώπων και οντοτήτων, καθώς και των στοιχείων ταυτότητάς τους.

II. Ισχυρισμοί που αφορούν λάθος ταυτοποίηση

8. Εάν οι πληροφορίες για χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα περιορίζονται στο όνομά του (της), μπορεί να ανακύψουν προβλήματα στην πράξη λόγω του ενδεχόμενου μακροσκελούς καταλόγου πιθανών θετικών στόχων· αυτό τονίζει ότι είναι επείγουσα η ανάγκη για περισσότερα στοιχεία ταυτότητας. Ωστόσο, ακόμη και αν παρέχονται πρόσθετα στοιχεία ταυτότητας, η διάκριση μεταξύ προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί και προσώπων ή οντοτήτων που δεν έχουν χαρακτηριστεί ενδέχεται να παραμένει δυσχερής. Δεν μπορεί να αποκλεισθεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δεσμευθούν τα κεφάλαια ενός προσώπου/μιας οντότητας που δεν συνιστά τον επιδιωκόμενο στόχο των περιοριστικών μέτρων ή να απαγορευθεί σε ένα πρόσωπο η είσοδος στην επικράτεια των κρατών μελών της ΕΕ επειδή τα στοιχεία ταυτότητάς του συμπίπτουν με αυτά ενός χαρακτηρισθέντος προσώπου/μιας χαρακτηρισθείσας οντότητας. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες που να διασφαλίζουν τη συνοχή μεταξύ των ευρημάτων τους όσον αφορά ισχυρισμούς λόγω λάθους ταυτοποίησης. Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, η ΕΥΕΔ και το Συμβούλιο πρέπει να συνεργάζονται ώστε να μπορούν να διαψεύδουν θετικά αποτελέσματα που οφείλονται στην έλλειψη επαρκών στοιχείων ταυτότητας.

9. Κατά κανόνα, πρέπει να συνιστάται στους οικονομικούς φορείς να απέχουν από τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων με πρόσωπα και οντότητες των οποίων τα διαθέσιμα στοιχεία ταυτότητας ταιριάζουν πλήρως με αυτά χαρακτηρισθέντων προσώπων ή οντοτήτων εκτός και εάν είναι σαφές ότι δεν πρόκειται για τα ίδια. Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, η ΕΥΕΔ και το Συμβούλιο πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες σε περίπτωση που έχουν εντοπίσει ένα μη χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή οντότητα του οποίου τα στοιχεία ταυτότητας ταιριάζουν πλήρως με αυτά ενός καταχωρηθέντος προσώπου ή οντότητας. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα στοιχείων ταυτότητας δεν δύναται να αιτιολογεί συναλλαγές με χαρακτηρισθέντα πρόσωπα ή οντότητες.
- 9α. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι, κατά τη διάρκεια των ερευνών που περιγράφονται στις παραγράφους 10 έως 16 κατωτέρω, τα φυσικά πρόσωπα των οποίων τα διαθέσιμα στοιχεία ταυτότητας ταιριάζουν πλήρως με αυτά χαρακτηρισθέντων προσώπων ή οντοτήτων, όμως τα ίδια ισχυρίζονται ότι δεν συνιστούν τον επιδιωκόμενο στόχο των περιοριστικών μέτρων, δεν στερούνται πόρων αναγκαίων για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους³. Διαφορετική προσέγγιση του ζητήματος θα είχε ως αποτέλεσμα πρόσωπα που ενδέχεται να αποδειχθεί ότι δεν συνιστούν τον επιδιωκόμενο στόχο των περιοριστικών μέτρων να υφίστανται αυστηρότερη μεταχείριση από πρόσωπα που πράγματι συνιστούν επιδιωκόμενο στόχο τέτοιων μέτρων, στο βαθμό που τα τελευταία πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να ωφελούνται από τις συνήθεις παρεκκλίσεις για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους.
- 9β. Για τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα θα πρέπει, για παράδειγμα, να επιτρέπεται το άνοιγμα νέου τραπεζικού λογαριασμού, όμως οι αρμόδιοι οικονομικοί διαχειριστές θα πρέπει να αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να μεταχειρίζονται τα κεφάλαια που διατηρούνται σε αυτόν τον λογαριασμό ως δεσμευμένα, ενώ διενεργούνται περαιτέρω έρευνες (βλ. παραγράφους 10 έως 16 κατωτέρω) σχετικά με το κατά πόσο το φυσικό πρόσωπο έχει χαρακτηριστεί. Κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου, τα ενδιαφερόμενα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να είναι σε θέση να λάβουν τις σχετικές άδειες από την αρμόδια εθνική αρχή. Ωστόσο, αν αποδειχθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία ότι δεν έχουν χαρακτηριστεί και δεν απαιτείται άδεια, τότε καταπίπτει η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και δεν είναι πλέον απαραίτητες οι άδειες. Οι οικονομικοί διαχειριστές μπορούν να επικαλεστούν την προστασία της ρήτρας μη ύπαρξης ευθύνης (βλ. παράγραφο 37 κατωτέρω) για την αντιμετώπιση τυχόν αξιώσεων με το επιχείρημα ότι κακώς δέσμευσαν τα περιουσιακά στοιχεία μη χαρακτηρισθέντος προσώπου.

³ Ένα σχετικό παράδειγμα μπορεί να είναι η περίπτωση πρόσφυγα που ζητά πρόσβαση σε τραπεζικό λογαριασμό προκειμένου να λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας.

α) έρευνα από τις αρμόδιες αρχές

10. Εάν ένα πρόσωπο/ μια οντότητα του οποίου /της οποίας έχουν δεσμευθεί τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι ισχυρίζεται ότι δεν συνιστά τον επιδιωκόμενο στόχο των περιοριστικών μέτρων, θα πρέπει να έλθει σε επαφή με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα όπου έχουν δεσμευθεί τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι ή με την εκάστοτε αρμόδια αρχή που αναγράφεται στους ιστοτόπους που περιέχονται στα παραρτήματα των κανονισμών των ΕΕ. Όταν ένα πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή άλλος οικονομικός φορέας ερευνά εάν ο πελάτης είναι πράγματι το χαρακτηρισθέν πρόσωπο /η χαρακτηρισθείσα οντότητα, θα πρέπει να χρησιμοποιεί όλες τις διαθέσιμες πηγές, προκειμένου να εξακριβώνει την ταυτότητα του πελάτη. Εφόσον δεν δύναται να φέρει εις πέρας την έρευνα, ο οικονομικός φορέας θα πρέπει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους.
11. Όταν ένα πρόσωπο που ζητεί να εισέλθει στην ΕΕ ισχυρίζεται ότι δεν έχει χαρακτηριστεί στο πλαίσιο περιοριστικών μέτρων ή/και όταν οι συνοριακές/ μεταναστευτικές αρχές, αφού χρησιμοποιήσουν όλες τις πηγές που διαθέτουν για την εξακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου, ερευνούν αν το εν λόγω πρόσωπο είναι πράγματι το χαρακτηρισθέν, οι συνοριακές/μεταναστευτικές αρχές θα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους για τον ισχυρισμό ή την έρευνα⁴.
12. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάζουν τον ισχυρισμό ή την έρευνα⁵.

⁴ Ενίοτε, αρμόδιες αρχές είναι οι μεταναστευτικές αρχές.

⁵ Σε περιπτώσεις χαρακτηρισμών δυνάμει αποφάσεων του ΣΑΗΕ, ενδέχεται οι αρμόδιες αρχές να δυσκολεύονται να ολοκληρώσουν μόνες τους την εν λόγω εξέταση. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να ακολουθείται η διαδικασία του στοιχείου γ), περίπτωση (ii).

β) Θετικό συμπέρασμα όσον αφορά τη λάθος ταυτοποίηση

13. Όταν οι αρμόδιες αρχές συμπεραίνουν μετά την εξέταση του ζητήματος, έχοντας λάβει υπόψη όλους τους συναφείς παράγοντες και περιστάσεις, ότι το εν λόγω πρόσωπο/η εν λόγω οντότητα δεν είναι το χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ η χαρακτηρισθείσα οντότητα, θα πρέπει να ενημερώνουν το πρόσωπο/την οντότητα σχετικά με το πόρισμα και/ ή τους οικονομικούς φορείς ή τις αρμόδιες συνοριακές/μεταναστευτικές αρχές. Θα πρέπει επίσης να ενημερώνουν, κατά περίπτωση, άλλα κράτη μέλη, την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ και το Συμβούλιο ιδίως λόγω της πιθανότητας το εν λόγω πρόσωπο/η εν λόγω οντότητα να αντιμετωπίσει ανάλογα προβλήματα σε άλλα κράτη μέλη.
14. Όταν οι αρμόδιες αρχές συμπεραίνουν μετά την εξέταση του ζητήματος, έχοντας λάβει υπόψη όλους τους συναφείς παράγοντες και περιστάσεις, ότι το εν λόγω πρόσωπο/η εν λόγω οντότητα είναι το χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ η χαρακτηρισθείσα οντότητα, θα πρέπει να ενημερώνουν το πρόσωπο/την οντότητα σχετικά με το πόρισμα και/ ή τους οικονομικούς φορείς ή τις αρμόδιες συνοριακές/μεταναστευτικές αρχές.

γ) Αβεβαιότητα σχετικά με τους ισχυρισμούς

i) Περιπτώσεις αυτόνομων περιοριστικών μέτρων της ΕΕ

15. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν δύνανται να αποδείξουν την ορθότητα του ισχυρισμού περί λάθους ταυτοποίησης, και ο ισχυρισμός δεν είναι προδήλως αβάσιμος, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η ΕΥΕΔ θα πρέπει, εφόσον απαιτείται, να ενημερώνονται για τον ισχυρισμό και το ζήτημα θα πρέπει να συζητείται στο Συμβούλιο, πιθανώς βάσει περαιτέρω πληροφοριών τις οποίες θα παράσχει το κράτος που πρότεινε να χαρακτηριστεί το πρόσωπο ή οι αρχηγοί αποστολής της ΕΕ στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα, κατά περίπτωση, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσο πρόκειται πράγματι περί λάθους ταυτοποίησης.

ii) Περιπτώσεις περιοριστικών μέτρων που επιβάλλονται δυνάμει αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ

16. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν δύνανται να αποδείξουν την ορθότητα του ισχυρισμού περί λάθους ταυτοποίησης, και ο ισχυρισμός δεν είναι προδήλως αβάσιμος, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει, εφόσον απαιτείται, να ενημερώνονται για τον ισχυρισμό. Το κράτος μέλος το οποίο διερεύνησε τον ισχυρισμό ή η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύονται με την Επιτροπή Κυρώσεων του ΟΗΕ, η οποία έχει συσταθεί με τη σχετική απόφαση του ΣΑΗΕ, και ει δυνατόν, μέσω της Επιτροπής Κυρώσεων, με το κράτος που πρότείνει τον χαρακτηρισμό. Το ζήτημα μπορεί να παραπέμπεται, κατά περίπτωση, στην Επιτροπή Κυρώσεων, ώστε να εκδοθεί έγκυρο πόρισμα, το οποίο θα πρέπει να κοινοποιείται στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή.

δ) Δικαστικά πορίσματα

17. Όταν δικαστήριο κράτους μέλους λαμβάνει απόφαση σχετικά με οποιονδήποτε ισχυρισμό περί λάθους ταυτοποίησης, η απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού στα λοιπά κράτη μέλη, την Επιτροπή και την ΕΥΕΔ.

III. Διαγραφή από τον κατάλογο

α) διαγραφή από τον κατάλογο όσον αφορά τις αυτόνομες κυρώσεις της ΕΕ

18. Μια διαφανής και αποτελεσματική διαδικασία διαγραφής από τον κατάλογο είναι ουσιαστικής σημασίας για την αξιοπιστία και τη νομιμότητα των περιοριστικών μέτρων. Μια τέτοια διαδικασία μπορεί επίσης να βελτιώσει την ποιότητα των αποφάσεων εγγραφής σε κατάλογο. Η διαγραφή από τον κατάλογο μπορεί να είναι ενδεδειγμένη σε διάφορες περιπτώσεις, ιδίως σε περίπτωση λανθασμένης καταχώρησης στον κατάλογο, σχετικής μεταγενέστερης αλλαγής των πραγματικών γεγονότων, εμφάνισης νέων αποδεικτικών στοιχείων, θανάτου καταχωρηθέντος προσώπου ή εκκαθάρισης καταχωρηθείσας στον κατάλογο οντότητας. Ουσιαστικά, η διαγραφή από τον κατάλογο είναι ενδεδειγμένη όταν δεν πληρούνται πλέον τα κριτήρια εγγραφής στον κατάλογο.

19. Κατά την εξέταση αίτησης για διαγραφή από τον κατάλογο⁶, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές πληροφορίες. Εκτός από την υποβολή αιτήσεων για διαγραφή από τον κατάλογο, θα πραγματοποιείται τακτική επανεξέταση, σύμφωνα με τη σχετική νομική πράξη, στην οποία συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, προκειμένου να εξετάζεται κατά πόσο παραμένουν λόγοι για τη διατήρηση ενός προσώπου ή μιας οντότητας στον κατάλογο.
20. Κατά την προετοιμασία αυτών των τακτικών επανεξετάσεων, ερωτάται η γνώμη του κράτους το οποίο πρότείνει την καταχώρηση στον κατάλογο σχετικά με την ανάγκη διατήρησης της καταχώρησης αυτής και όλα τα κράτη μέλη εξετάζουν κατά πόσο έχουν πρόσθετες σχετικές πληροφορίες να παρουσιάσουν. Κάθε απόφαση διαγραφής από τον κατάλογο πρέπει να εφαρμόζεται το συντομότερο δυνατό.
21. Τα καταχωρηθέντα πρόσωπα και οι καταχωρηθείσες οντότητες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά πράξεων των οποίων είναι αποδέκτες⁷. Οι εν λόγω προσφυγές εκδικάζονται από το Γενικό Δικαστήριο. Η προσφυγή κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου εκδικάζεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁸

⁶ Για τις διαδικαστικές λεπτομέρειες που αφορούν τις αιτήσεις διαγραφής από τον κατάλογο όσον αφορά τα αυτόνομα μέτρα της ΕΕ, βλ. κατευθυντήριες γραμμές, παράρτημα Ι, παράγραφοι 19 και 20.

⁷ Το Δικαστήριο της ΕΕ αποφάσισε ότι ένα τρίτο κράτος μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ως «νομικό πρόσωπο» το οποίο θίγεται άμεσα από τις κυρώσεις της ΕΕ και μπορεί να ασκήσει προσφυγή ακύρωσης ακόμη και αν η ΕΕ δεν έχει αμοιβαίο δικαίωμα ενώπιον των δικαστηρίων τρίτων κρατών (Βενεζουέλα κατά Συμβουλίου, C-872/19 P).

⁸ Για παράδειγμα, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί αίτησης αναιρέσεως ότι, όταν εκδίδεται απόφαση καταχώρησης της ΕΕ και στη συνέχεια ανανεώνεται βάσει διαδικασιών κατά του καταχωρηθέντος προσώπου από τρίτο κράτος, η ΕΕ πρέπει να αποδείξει ότι το εν λόγω πρόσωπο απολαύει στο εν λόγω τρίτο κράτος ενός επιπέδου προστασίας όσον αφορά τα δικαιώματα υπεράσπισης και αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου, το οποίο είναι ισοδύναμο με την προστασία που παρέχεται εντός της ΕΕ (Azarov κατά Συμβουλίου, C-530/17 P).

22. Η ακύρωση των πράξεων με τις οποίες επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα κατά προσώπου ή οντότητας δεν παράγει αποτελέσματα αμέσως μετά την έκδοση απόφασης του Δικαστηρίου εκτός εάν αναφέρεται ρητώς στην απόφαση. Τα έννομα αποτελέσματα πράξεων που έχουν ακυρωθεί σε πρώτο βαθμό διατηρούνται έως τη λήξη της περιόδου για την άσκηση των ένδικων μέσων ενώπιον του Δικαστηρίου (δύο μήνες και δέκα ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης). Κατά την περίοδο αυτή, το αρμόδιο θεσμικό όργανο της ΕΕ μπορεί να άρει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, λαμβάνοντας, ενδεχομένως, νέα περιοριστικά μέτρα εις βάρος των προσφευγόντων προσώπων και προσφευγουσών οντοτήτων. Εναλλακτικά, το θεσμικό όργανο της ΕΕ μπορεί να ασκήσει προσφυγή, οπότε η καταχώρηση παραμένει σε πλήρη ισχύ εν αναμονή της εκδίκασης της προσφυγής. Μετά από αυτή την περίοδο δύο μηνών και δέκα ημερών, τα περιοριστικά μέτρα κατά των εν λόγω προσώπων ή οντοτήτων είτε αίρονται είτε παραμένουν σε πλήρη ισχύ αναλόγως του εάν το θεσμικό όργανο ή άλλος φορέας αποφασίσουν να λάβουν οποιοδήποτε από τα προαναφερθέντα μέτρα.

β) Διαγραφή από τον κατάλογο του ΟΗΕ (συντονιστικό κέντρο, διαμεσολαβητής)

23. Στις 19 Δεκεμβρίου 2006, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ εξέδωσε την απόφαση 1730 (2006) με την οποία ο Γενικός Γραμματέας συστήνει εντός Γραμματείας συντονιστικό κέντρο για την παραλαβή αιτήσεων διαγραφής από τον κατάλογο. Οι αιτούντες, εκτός αυτών που αναγράφονται στον κατάλογο κυρώσεων της Al-Qaida, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση διαγραφής από τον κατάλογο, είτε μέσω του συντονιστικού κέντρου είτε μέσω του κράτους διαμονής ή ιθαγένειάς τους. Οι αιτούντες των οποίων τα ονόματα αναγράφονται στον κατάλογο κυρώσεων της Al-Qaida μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις διαγραφής τους από τον κατάλογο μέσω του γραφείου του διαμεσολαβητή⁹.

24. Εφόσον ένα πρόσωπο έχει διαγραφεί από το κατάλογο κυρώσεων του ΟΗΕ, οι σχετικές νομικές πράξεις της ΕΕ τροποποιούνται αναλόγως.

⁹ Για τις διαδικαστικές λεπτομέρειες σχετικά με αιτήσεις διαγραφής από τον κατάλογο όσον αφορά τα μέτρα του ΟΗΕ, βλ. <http://www.un.org/sc/committees>

B. Οικονομικά περιοριστικά μέτρα

I. Νομοθετικό πλαίσιο

25. Οι κανονισμοί της ΕΕ που επιβάλλουν μέτρα δέσμευσης είναι άμεσα εφαρμόσιμοι στα κράτη μέλη και δεν απαιτείται να μεταφέρονται στο εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, οι κανονισμοί που επιβάλλουν κυρώσεις απαιτούν από τα κράτη μέλη την θέσπιση νομοθεσίας για τον καθορισμό των ποινών σε περίπτωση παραβίασης των περιοριστικών μέτρων. Επίσης προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη πρέπει να ορίσουν τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στους κανονισμούς και να τις περιλάβουν στους ιστοτόπους που περιέχονται στα παραρτήματα του παρόντος, κάτι που ενδεχομένως συνεπάγεται τη θέσπιση εκτελεστικών μέτρων σε εθνικό επίπεδο. Πέραν της ενωσιακής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει, αν είναι αναγκαίο, να θεσπίσουν περαιτέρω νομοθετικό πλαίσιο, νόμους και κανονισμούς για τη δέσμευση κεφαλαίων, χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και οικονομικών πόρων των προσώπων και οντοτήτων στους οποίους έχουν επιβληθεί περιοριστικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων προσώπων ή οντοτήτων που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές ενέργειες, καθώς και για την απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων στα εν λόγω πρόσωπα και τις εν λόγω οντότητες, ή προς όφελός τους, ιδίως μέσω μέτρων δέσμευσης με διοικητική απόφαση ή/και μέσω δικαστικής απόφασης δέσμευσης με ανάλογα αποτελέσματα. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τα σχετικά πρότυπα της FATF, ιδίως με τη σύσταση 6 για τις στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις που σχετίζονται με την τρομοκρατία και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας¹⁰.
26. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να επιτρέπουν στις εθνικές αρχές να διατάσσουν και να εκτελούν αμελλητί τη δέσμευση όλων των κεφαλαίων και οικονομικών πόρων που ευρίσκονται στην κυριότητα, στην κατοχή ή υπό τον έλεγχο χαρακτηρισθέντος προσώπου ή χαρακτηρισθείσας οντότητας που υπάγεται στη δικαιοδοσία του συγκεκριμένου κράτους μέλους· τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν επίσης να αφορούν πρόσωπα και οντότητες που έχουν τις ρίζες, τις κύριες δραστηριότητες και τους στόχους τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, θα πρέπει να παρέχουν τη βάση για τα μέτρα δέσμευσης εν αναμονή της λήψης απόφασης σχετικά με μέτρα της ΕΕ για την εφαρμογή αποφάσεων του ΣΑΗΕ¹¹.

¹⁰ Τα πρότυπα της FATF συμπεριλαμβάνουν σαράντα συστάσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/fatf%20recommendations%202012.pdf>

¹¹ Με την επιφύλαξη έκδοσης κανονισμού της ΕΕ σχετικά με περιοριστικά μέτρα που επιβάλλονται κατά εγχώριων τρομοκρατών στο πλαίσιο της ΕΕ, βάσει του άρθρου 75 της ΣΛΕΕ.

27. Στα παρακάτω μέρη παρατίθενται οι βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή ενωσιακών μέτρων δέσμευσης και επίσης μπορούν να παρέχουν σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή εθνικών μέτρων δέσμευσης.

II. Κατάσχεση, δήμευση και δέσμευση με διοικητική και δικαστική απόφαση

28. Σε γενικές γραμμές, η δέσμευση με δικαστική απόφαση θα μπορούσε να θεωρηθεί πρωτίστως ως πράξη η οποία αποτελεί τη βάση με την οποία απαγορεύονται συλλήβδην όλες οι χρήσεις των δεσμευθέντων κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και όλων των συναλλαγών προσώπου ή οντότητας που έχει χαρακτηριστεί από αρμόδια αρχή. Η δέσμευση με διοικητική απόφαση πρέπει να διακρίνεται από την δέσμευση με δικαστική απόφαση, την κατάσχεση και τη δήμευση οι οποίες δεν μπορούν να επιβληθούν στο πλαίσιο της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων αλλά μόνο ως εθνικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης.
29. Εφόσον προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία για τις εφαρμοστέες ποινές σε περίπτωση παραβίασης των κυρώσεων¹², μπορεί να επιβληθεί προληπτικά δέσμευση, κατάσχεση ή δήμευση ως ποινή για την παραβίαση των περιοριστικών μέτρων.

III. Πεδίο εφαρμογής των οικονομικών περιοριστικών μέτρων

30. Τα οικονομικά περιοριστικά μέτρα δέσμευσης, στο πλαίσιο των κανονισμών της ΕΚ, συνίστανται σε:
- δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων προσώπων και οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί, και
 - απαγόρευση διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων στα εν λόγω πρόσωπα και στις εν λόγω οντότητες.
31. Σε κάθε κανονισμό ορίζονται οι όροι «δέσμευση κεφαλαίων», «δέσμευση οικονομικών πόρων», «κεφάλαια» και «οικονομικοί πόροι» και προβλέπονται απαλλαγές και παρεκκλίσεις από τα μέτρα. Στις κατευθυντήριες γραμμές περιέχεται η σχετική τυποποιημένη διατύπωση.

¹² Οι κανονισμοί που επιβάλλουν κυρώσεις απαιτούν από τα κράτη μέλη τη θέσπιση νομοθεσίας για τον καθορισμό των ποινών σε περίπτωση παραβίασης των περιοριστικών μέτρων, βλ. παράγραφο 19.

32. Τα οικονομικά μέτρα δέσμευσης δεν προϋποθέτουν αλλαγές στην κυριότητα δεσμευθέντων κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και δεν συνιστούν κατασταλτικά μέτρα.
33. Αφ' ης στιγμής τεθούν σε ισχύ οι κανονισμοί οι οποίοι επιβάλλουν μέτρα δέσμευσης, υπερτερούν όλων των μη συμβατών ρυθμίσεων που απορρέουν από συμβάσεις. Κατά συνέπεια, οι κανονισμοί πρέπει ισχύουν κατά παρέκκλιση κάθε δικαιώματος που έχει χορηγηθεί ή κάθε υποχρέωσης που έχει προβλεφθεί σε οποιαδήποτε σύμβαση η οποία συνήφθη πριν από την έναρξη ισχύος τους και να απαγορεύουν την ολοκλήρωση πράξεων που διενεργούνται για την εκτέλεση συμβάσεων που συνήφθησαν πριν από την έναρξη ισχύος των κανονισμών¹³.
34. Η δέσμευση καλύπτει όλα τα κεφάλαια και τους οικονομικούς πόρους που τελούν υπό την κυριότητα, την κατοχή ή τον έλεγχο προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί. Ως κατοχή ή έλεγχος νοούνται όλες οι καταστάσεις κατά τις οποίες ένα πρόσωπο ή μια οντότητα, χωρίς να κατέχει τίτλο κυριότητας, δύναται νόμιμα να διαθέτει ή να μεταφέρει κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους οι οποίοι δεν του(της) ανήκουν, χωρίς να χρειάζεται προηγούμενη έγκριση εκ μέρους του νόμιμου κυρίου. Χαρακτηρισθέν πρόσωπο θεωρείται ότι έχει στην κατοχή του ή ελέγχει κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους, όταν, μεταξύ άλλων:
- α) κατέχει τραπεζογραμμάτια ή χρεόγραφα εκδοθέντα στον φέροντα,
 - β) έχει στις εγκαταστάσεις του κινητά αγαθά τα οποία του ανήκουν από κοινού με πρόσωπο/ οντότητα που δεν έχει χαρακτηριστεί,
 - γ) έχει λάβει πλήρεις ή ανάλογες εξουσίες να εκπροσωπεί τον κύριο, οι οποίες του επιτρέπουν να διατάσσει τη μεταβίβαση κεφαλαίων που δεν του ανήκουν (π.χ. για τη διαχείριση συγκεκριμένου τραπεζικού λογαριασμού), ή
 - δ) είναι γονέας ή κηδεμόνας ο οποίος διαχειρίζεται τον τραπεζικό λογαριασμό ανηλίκου, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.
- Οι έννοιες της κατοχής και του ελέγχου στο πλαίσιο της απαγόρευσης διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων αναπτύσσονται στο τμήμα Β μέρος VIII.

¹³ Απόφαση Möllendorf, C-117/06, EE:C:2007:596, σκέψη 62.

35. Κατ' αρχήν, η δέσμευση δεν θα πρέπει να αφορά κεφάλαια και οικονομικούς πόρους που δεν ευρίσκονται στην κυριότητα, στην κατοχή ή υπό τον έλεγχο προσώπων και οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί. Ως εκ τούτου, για παράδειγμα, δεν καλύπτονται τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι ενός μη χαρακτηρισθέντος εργοδότη ενός χαρακτηρισθέντος προσώπου, εκτός αν ευρίσκονται υπό τον έλεγχο ή στην κατοχή του εν λόγω προσώπου. Στο ίδιο πνεύμα, δεν καλύπτονται τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι μη χαρακτηρισθείσας οντότητας η οποία έχει χωριστή νομική προσωπικότητα από χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ χαρακτηρισθείσα οντότητα, εκτός αν ευρίσκονται υπό τον έλεγχο ή στην κατοχή του χαρακτηρισθέντος προσώπου ή της χαρακτηρισθείσας οντότητας. Ωστόσο, στην πράξη τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι που ανήκουν από κοινού σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ χαρακτηρισθείσα οντότητα και σε μη χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ μη χαρακτηρισθείσα οντότητα καλύπτονται εξ ολοκλήρου.
36. Το μη χαρακτηρισθέν πρόσωπο/ η μη χαρακτηρισθείσα οντότητα μπορεί στη συνέχεια να ζητήσει άδεια χρησιμοποίησης των εν λόγω κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, πράγμα που μπορεί να περιλαμβάνει λύση της κοινής κυριότητας, προκειμένου να μπορέσει να αποδεσμευθεί το μερίδιο του συγκεκριμένου προσώπου.

Μη ύπαρξη ευθύνης

37. Τα πρόσωπα και οι οντότητες που εκτελούν δεσμευτικό μέτρο, ενεργώντας χωρίς αμέλεια και καλόπιστα, με την πεποίθηση ότι η εν λόγω ενέργεια συνάδει προς τον κανονισμό, δεν φέρουν ευθύνη¹⁴ έναντι του θιγομένου προσώπου ή φορέα. Οι ενέργειες προσώπων και οντοτήτων δεν θεμελιώνουν κανενός είδους ευθύνη αυτών, εάν δεν γνώριζαν και δεν είχαν εύλογη αιτία να υποπτευθούν ότι με τις ενέργειές τους παραβίαζαν τα περιοριστικά μέτρα. Προς τούτο, η ρήτρα περί μη ευθύνης έχει συμπεριληφθεί στους περισσότερους κανονισμούς και στο μέρος III Ζ των κατευθυντήριων γραμμών υπάρχει σχετική τυποποιημένη διατύπωση.

Ρήτρα μη απαίτησης

38. Το πρόσωπο ή ο φορέας που συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από τους κανονισμούς δεν έχει ευθύνη έναντι χαρακτηρισθέντος προσώπου ή φορέα για οποιαδήποτε ζημία την οποία μπορεί να υπέστη αυτό το πρόσωπο ή ο φορέας ως αποτέλεσμα. Το βάρος της απόδειξης ότι η απαίτηση αποζημίωσης δεν απαγορεύεται το φέρει το πρόσωπο που επιδιώκει την ικανοποίηση της εν λόγω απαίτησης. Προς τούτο, σε αρκετούς κανονισμούς έχει συμπεριληφθεί ρήτρα μη απαίτησης και στο μέρος III Η των κατευθυντήριων γραμμών παρέχεται σχετική τυποποιημένη διατύπωση.

¹⁴ Συμπεριλαμβανομένης της ποινικής ευθύνης, βλ. απόφαση Mohsen Afrasiabi και λοιποί, C-72/11, EE:C:2011:874, σκέψη 55.

IV. Ρόλος οικονομικών φορέων και πολιτών

39. Οι κανονισμοί οι οποίοι επιβάλλουν μέτρα δέσμευσης ισχύουν, μεταξύ άλλων, σε νομικές οντότητες της ΕΕ και άλλους οικονομικούς φορείς συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών και πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην ΕΕ, καθώς και σε υπηκόους της ΕΕ.
40. Η νομοθεσία που αφορά το ξέπλυμα χρήματος επιβάλλει ορισμένες απαιτήσεις σε επιχειρήσεις και επαγγέλματα ώστε να εξακριβώνουν την ταυτότητα των πελατών και να απέχουν από ανώνυμες συναλλαγές σε ορισμένες περιπτώσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κανονισμοί που επιβάλλουν οικονομικά περιοριστικά μέτρα ενδέχεται να δημιουργούν πρόσθετες υποχρεώσεις σε οικονομικούς φορείς να «γνωρίζουν τους πελάτες τους». Για το ίδιο θέμα βλ. επίσης το τμήμα Β μέρος VIII περί κυριότητας και ελέγχου.
41. Όλα τα πρόσωπα και οι οντότητες που υπόκεινται στην ενωσιακή δικαιοδοσία υποχρεούνται να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές σχετικά με οποιαδήποτε πληροφορία διαθέτουν η οποία θα διευκολύνει την εφαρμογή των οικονομικών περιοριστικών μέτρων. Αυτό περιλαμβάνει στοιχεία των δεσμευθέντων λογαριασμών (κάτοχος του λογαριασμού, αριθμός, αξία των δεσμευθέντων κεφαλαίων), και άλλα στοιχεία τα οποία μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμα, π.χ. στοιχεία ταυτότητας των προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί και, κατά περίπτωση, στοιχεία εισερχομένων μεταφορών που έχουν ως αποτέλεσμα την πίστωση δεσμευθέντος λογαριασμού, σύμφωνα με τις ειδικές ρυθμίσεις για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προσπάθειες πελατών ή άλλων προσώπων να διαθέσουν κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα χωρίς άδεια, και πληροφορίες οι οποίες υποδεικνύουν ότι καταστρατηγούνται τα μέτρα δέσμευσης. Υποχρεούνται επίσης να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές για την επαλήθευση των πληροφοριών. Κατά περίπτωση, θα μπορούσαν επίσης να παρέχουν στοιχεία σχετικά με πρόσωπα και οντότητες των οποίων το όνομα είναι παρόμοιο ή όμοιο με το όνομα προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί.

V. Χρήση πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές

42. Οι κανονισμοί προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που λαμβάνουν μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους παρέχονται. Μεταξύ των σκοπών αυτών περιλαμβάνονται η αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων και η αποτελεσματική επιβολή του νόμου και, όπου προβλέπεται στον κανονισμό, η συνεργασία με την αρμόδια επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς ή την σχετική εθνική νομοθεσία, οι αρμόδιες αρχές μπορούν άρα να ανταλλάσσουν τις πληροφορίες μεταξύ άλλων με:
- την Επιτροπή, το Συμβούλιο, την ΕΥΕΔ και τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών,
 - τις αρχές επιβολής του νόμου, τα οικεία δικαστήρια που είναι υπεύθυνα για την επιβολή της εφαρμογής των κανονισμών οι οποίοι επιβάλλουν δεσμευτικά μέτρα και νομοθεσία κατά της νομιμοποίησης εσόδων,
 - άλλες ανακριτικές και διωκτικές αρχές,
 - την αρμόδια επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ, και,
 - στον βαθμό που απαιτείται για την εφαρμογή των οικονομικών περιοριστικών μέτρων ή για την παρεμπόδιση της νομιμοποίησης εσόδων, με πιστωτικά και χρηματοοικονομικά ιδρύματα.
43. Οι αρμόδιες αρχές δεν πρέπει να εμποδίζονται να ανταλλάσσουν πληροφορίες, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, με τις σχετικές αρχές των σχετικών τρίτων κρατών καθώς και μεταξύ τους, όποτε είναι αναγκαίο για τη συμβολή στην ανάκτηση παρανόμως ιδιοποιηθέντων περιουσιακών στοιχείων. Οι κανονισμοί προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές και η Επιτροπή πρέπει να ανταλλάσσουν τις δέουσες πληροφορίες μεταξύ τους¹⁵.

¹⁵ Βλ. για παράδειγμα το άρθρο 9 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 270/2011 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 2011, για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων λόγω της κατάστασης στην Αίγυπτο.

VI. Κεφάλαια

α) Δέσμευση κεφαλαίων που ευρίσκονται στην κυριότητα, την κατοχή ή υπό τον έλεγχο προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί

44. Η δέσμευση κεφαλαίων, αντιθέτως προς την κατάσχεση, δεν θίγει την κυριότητα των εν λόγω κεφαλαίων. Τα πρόσωπα τα οποία έχουν στην κατοχή ή υπό τον έλεγχό τους κεφάλαια τα οποία ανήκουν σε πρόσωπα ή οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί (π.χ. αν τα κεφάλαια έχουν παραδοθεί σε πιστωτικό ίδρυμα ως εγγύηση) δεν υποχρεούνται να παύσουν την εν λόγω κατοχή ή τον έλεγχο, ή να λάβουν ειδική άδεια για να τη συνεχίσουν.
45. Για κάθε χρήση ή συναλλαγή που αφορά κεφάλαια, μεταφορές και μεταβολές της χρήσης τους, όπως διαχείριση χαρτοφυλακίου, είτε εκ μέρους του χαρακτηρισθέντος προσώπου είτε εκ μέρους άλλου προσώπου που έχει τα κεφάλαια αυτά υπό την κατοχή ή τον έλεγχό του, απαιτείται προηγούμενη άδεια. Η κοινή κυριότητα επί των κεφαλαίων δεν αναιρεί την προϋπόθεση αυτή, καίτοι τα περιουσιακά στοιχεία τρίτων δεν δεσμεύονται καθ' εαυτά από τους κανονισμούς.
46. Οι πιστωτές του προσώπου ή της οντότητας που έχουν χαρακτηριστεί μπορούν να μεταβιβάζουν, χωρίς άδεια, σε οποιοδήποτε μη χαρακτηρισθέν πρόσωπο τις οικονομικές τους απαιτήσεις (ήτοι απαιτήσεις που αντιπροσωπεύουν οικονομικό κέρδος) κατά του προσώπου ή της οντότητας που έχουν χαρακτηριστεί. Το χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή η χαρακτηρισθείσα οντότητα, ωστόσο, χρειάζεται άδεια για να μεταβιβάσει προς τρίτον την οικονομική του (της) απαίτηση κατ' άλλου προσώπου ή άλλης οντότητας.
47. Απαγορεύεται η άσκηση του δικαιώματος συμψηφισμού απαιτήσεων από χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα, ή από μη χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή μη χαρακτηρισθείσα οντότητα σε σχέση με απαίτηση κατά χαρακτηρισθέντος προσώπου ή χαρακτηρισθείσας οντότητας, εκτός εάν υπάρχει προηγούμενη άδεια.

48. Οι κανονισμοί δεν επιτρέπουν την κατάσχεση μετρητών και κεφαλαίων που μεταφέρονται από χαρακτηρισθέν πρόσωπο - η κατάσχεση αυτή μπορεί να ενδείκνυται υπό ορισμένες περιστάσεις στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου. Ωστόσο, οι αρχές οφείλουν να εμποδίζουν την μεταφορά, μεταβίβαση, μεταβολή, χρήση, πρόσβαση ή διαχείριση των κεφαλαίων κατά τρόπο απαγορευμένο από τους κανονισμούς. Όταν οι αρχές γνωρίζουν ότι το χαρακτηρισθέν πρόσωπο μεταφέρει μετρητά ή άλλα κεφάλαια, δεν αποκλείεται να έχουν σχετικές εξουσίες στο πλαίσιο των ισχυουσών νομικών διατάξεων, όπως νόμοι κατά της τρομοκρατίας και κατά της νομιμοποίησης εσόδων. Τα κράτη μέλη μπορεί να υποχρεούνται να σέβονται προνόμια και ασυλίες των οποίων απολαύει το χαρακτηρισθέν πρόσωπο σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, πράγμα που μπορεί να περιορίζει τα περιθώρια δράσης¹⁶.

β) Διάθεση κεφαλαίων σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα

49. Η διάθεση κεφαλαίων σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα, είτε μέσω πληρωμής για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών, δωρεάς, επιστροφής κεφαλαίων που ήταν προηγουμένως στην κατοχή τρίτου βάσει συμβατικής ρύθμισης, είτε με άλλον τρόπο, απαγορεύεται γενικώς εκτός αν επιτρέπεται από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με τη σχετική παρέκκλιση που προβλέπεται από τον κανονισμό (βλ. επίσης μέρος X περί παρεκκλίσεων).
50. Ωστόσο, οι τόκοι που συσσωρεύονται σε δεσμευμένο λογαριασμό μπορούν να προστίθενται, και οι ήδη ληξιπρόθεσμες οφειλές βάσει προγενέστερων συμβάσεων, συμφωνιών ή υποχρεώσεων μπορούν να προστίθενται στον εν λόγω λογαριασμό χωρίς προηγούμενη άδεια¹⁷.

¹⁶ Εάν, για παράδειγμα, το χαρακτηρισθέν πρόσωπο μεταβαίνει στην έδρα διεθνούς οργανισμού και εφαρμόζονται ειδικές διατάξεις της αντίστοιχης συμφωνίας για την έδρα.

¹⁷ Βλ. κατευθυντήριες γραμμές, παρ. 83 εδάφιο 2.

51. Εκτός από τις περιπτώσεις αυτές, για τη μεταφορά κεφαλαίων σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο εκ μέρους τρίτου απαιτείται προηγούμενη άδεια. Χρηματοδοτικό ή πιστωτικό ίδρυμα της ΕΕ το οποίο δέχεται κεφάλαια τα οποία μεταφέρονται από τρίτο πρόσωπο σε δεσμευμένο λογαριασμό έχει τη δυνατότητα να πιστώσει τα ποσά αυτά στον εν λόγω λογαριασμό χωρίς προηγούμενη άδεια¹⁸. Εάν πρόσωπο μεταφέρει κεφάλαια σε δεσμευμένο λογαριασμό χωρίς προηγούμενη άδεια, ισχυρισθεί όμως ότι επρόκειτο για λάθος, το πρόσωπο αυτό θα πρέπει να ζητήσει άδεια για την επιστροφή των κεφαλαίων, παρέχοντας τη δυνατότητα στην αρμόδια αρχή να εξακριβώσει τους ισχυρισμούς του. Εν τούτοις, ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μπορεί να διορθώνει, χωρίς άδεια, στα λογιστικά του συστήματα δική του τυχόν εσφαλμένη μεταφορά κεφαλαίων σε δεσμευμένο λογαριασμό.
52. Οι εθνικές νομοθεσίες μπορούν να ορίσουν τις διαδικασίες που θα διέπουν τη μεταχείριση των κεφαλαίων σε περιπτώσεις απόπειρας μεταφοράς τους κατά παραβίαση των περιοριστικών μέτρων.

¹⁸ Βλ. κατευθυντήριες γραμμές, παρ. 84.

VII. Οικονομικοί πόροι

α) Δέσμευση οικονομικών πόρων που ευρίσκονται στην κυριότητα, την κατοχή ή υπό τον έλεγχο προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί

53. Οι οικονομικοί πόροι δεσμεύονται προκειμένου να προληφθεί η χρησιμοποίησή τους ως παράλληλο ή υποκατάστατο μέσο συναλλαγής, και να αποφευχθεί η καταστρατήγηση της δέσμευσης των κεφαλαίων. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επομένως να επικεντρωθούν στην προσπάθεια να παρεμποδίσουν τα στοχευόμενα πρόσωπα και τις συγκεκριμένες οντότητες να αποκτούν χρηματοοικονομικά ή οικονομικά οφέλη (π.χ. κεφάλαια, αγαθά ή υπηρεσίες) από οικονομικούς πόρους. Δεν υπάρχει πρόθεση πρόληψης της χρήσης των οικονομικών πόρων για προσωπική κατανάλωση.
54. Η προσωπική χρήση των δεσμευμένων οικονομικών πόρων (π.χ. το να ζει κανείς στο σπίτι του ή να οδηγεί το αυτοκίνητό του) από χαρακτηρισθέν πρόσωπο δεν απαγορεύεται από τους κανονισμούς και δεν απαιτείται σχετική άδεια. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι κατάλληλα μόνο για προσωπική χρήση ή κατανάλωση, και δεν μπορούν επομένως να χρησιμοποιούνται από χαρακτηρισθέν πρόσωπο για την απόκτηση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών, δεν εμπίπτουν στον ορισμό των «οικονομικών πόρων». Δεν καλύπτονται επομένως από τους κανονισμούς και δεν απαιτείται άδεια προκειμένου να τα έχει το χαρακτηρισθέν πρόσωπο στη διάθεσή του.
55. Εάν, ωστόσο, η χρησιμοποίηση δεσμευμένων οικονομικών πόρων ισοδυναμεί με οικονομική δραστηριότητα η οποία θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την υπό του χαρακτηρισθέντος προσώπου απόκτηση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. εάν το χαρακτηρισθέν πρόσωπο επιχειρεί να εκμισθώσει την οικία του ή να χρησιμοποιήσει το όχημά του ως ταξί), απαιτείται προηγούμενη άδεια.
56. Για οποιαδήποτε χρησιμοποίηση οικονομικών πόρων η οποία προσπορίζει κεφάλαια, αγαθά ή υπηρεσίες στο χαρακτηρισθέν πρόσωπο, είτε εκ μέρους του χαρακτηρισθέντος προσώπου είτε άλλου προσώπου το οποίο έχει τα εν λόγω κεφάλαια υπό την κατοχή ή τον έλεγχό του, απαιτείται προηγούμενη άδεια. Η κοινή κυριότητα επί των κεφαλαίων δεν αναιρεί την προϋπόθεση αυτή, καίτοι τα περιουσιακά στοιχεία τρίτων δεν δεσμεύονται καθ' εαυτά από τους κανονισμούς.

β) Διάθεση οικονομικών πόρων

57. Η διάθεση οικονομικών πόρων σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα, μεταξύ άλλων με δωρεά, πώληση, αντιπραγματισμό ή επιστροφή οικονομικών πόρων που έχει τρίτο πρόσωπο υπό την κατοχή ή έλεγχο του σε χαρακτηρισθέντα ιδιοκτήτη, απαγορεύεται ελλείψει άδειας χορηγούμενης από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό.
58. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων τα οποία είναι κατάλληλα μόνο για προσωπική χρήση ή κατανάλωση, και επομένως δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται από χαρακτηρισθέν πρόσωπο για την απόκτηση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών, δεν ισοδυναμεί με «διάθεση οικονομικών πόρων» κατά την έννοια των κανονισμών και επομένως δεν απαιτείται άδεια (βλ. επίσης μέρος X περί παρεκκλίσεων).
59. Ο όρος «διάθεση οικονομικών πόρων», ο οποίος δεν ορίζεται στους κανονισμούς, έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο ότι έχει ευρύ εννοιολογικό περιεχόμενο. Δεν αφορά συγκεκριμένη νομική πράξη, αλλά κάθε πράξη που απαιτείται, κατά την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, προκειμένου ένα πρόσωπο να αποκτήσει απόλυτη εξουσία διαθέσεως του οικείου οικονομικού πόρου. Η απαγόρευση της διάθεσης οικονομικών πόρων ισχύει για κάθε τρόπο διάθεσης οικονομικών πόρων, ασχέτως της παροχής. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι οικονομικοί πόροι καθίστανται διαθέσιμοι έναντι παροχής η οποία μπορεί να θεωρηθεί επαρκής είναι άνευ σημασίας¹⁹.
60. Τα μέτρα δέσμευσης δεν απαιτούν από τα πρόσωπα που έχουν υπό την κατοχή ή τον έλεγχο τους οικονομικούς πόρους οι οποίοι ανήκουν σε χαρακτηρισθέν πρόσωπο ή χαρακτηρισθείσα οντότητα (π.χ. σε περίπτωση εκμίσθωσης κινητού περιουσιακού στοιχείου ή παράδοσης κινητού περιουσιακού στοιχείου ως εγγύησης) να επιστρέψουν τους οικονομικούς αυτούς πόρους στον ιδιοκτήτη τους, ούτε απαιτείται άδεια για να συνεχιστεί η υπ' αυτών κατοχή ή έλεγχος των εν λόγω πόρων. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι οικονομικοί αυτοί πόροι είναι δεσμευμένοι, για οποιαδήποτε νέα συμβατική ρύθμιση που αφορά τη χρησιμοποίησή τους ή οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με αυτούς απαιτείται προηγούμενη άδεια.

¹⁹ Απόφαση Möllendorf, EE:C:2006:596, σκέψεις 51, 56, 58 και 59.

61. Οι οικιακής χρήσης παροχές υπηρεσιών όπως αέριο, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό και τηλεφωνικές γραμμές δεν απαγορεύονται από τους κανονισμούς, λόγω του καταναλώσιμου χαρακτήρα τους και της επακόλουθης αδυναμίας μεταφοράς των.

VIII. Κυριότητα και έλεγχος

Κυριότητα

62. Το κριτήριο που πρέπει να εξετάζεται ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει σε άλλο πρόσωπο ή οντότητα είναι η κατοχή ποσοστού άνω του 50% των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας της οντότητας ή η κατοχή πλειοψηφικής συμμετοχής σε αυτή²⁰. Αν πληρούται το εν λόγω κριτήριο, τότε θεωρείται ότι το νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει σε άλλο πρόσωπο ή οντότητα.

Έλεγχος

63. Στα κριτήρια που συνεκτιμώνται ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο νομικό πρόσωπο ή οντότητα ελέγχεται από άλλο πρόσωπο ή οντότητα, αποκλειστικά ή δυνάμει συμφωνίας με άλλο μέτοχο ή άλλο τρίτο μέρος, μπορούν να συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων τα εξής:
- α) το δικαίωμα ή η άσκηση του δικαιώματος διορισμού ή ανάκλησης της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω νομικού προσώπου ή οντότητας,
 - β) ο διορισμός, μόνο με την άσκηση των δικαιωμάτων της ψήφου, της πλειοψηφίας των μελών των διοικητικών, διευθυντικών ή εποπτικών οργάνων ενός νομικού προσώπου ή μιας οντότητας που ασκούσαν καθήκοντα κατά το τρέχον και το παρελθόν οικονομικό έτος,
 - γ) ο αποκλειστικός έλεγχος, δυνάμει συμφωνίας με άλλους μετόχους ή μέλη νομικού προσώπου ή οντότητας, της πλειονότητας των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή μελών του εν λόγω νομικού προσώπου ή οντότητας,

²⁰ Κριτήριο βάσει του ορισμού που περιλαμβάνεται στον κανονισμό αριθ. 2580/2001.

- δ) το δικαίωμα άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε ένα νομικό πρόσωπο ή οντότητα, δυνάμει συμφωνίας που έχει συναφθεί με το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οντότητα, ή σύμφωνα με την ιδρυτική του πράξη ή τις καταστατικές διατάξεις, εφόσον το δίκαιο από το οποίο διέπεται το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οντότητα επιτρέπει την υπαγωγή σε παρόμοια συμφωνία ή όρο,
- ε) η δυνατότητα δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής, όπως αναφέρεται στο στοιχείο δ), χωρίς παράλληλη κατοχή του δικαιώματος αυτού²¹,
- στ) το δικαίωμα χρησιμοποίησης του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων ενός νομικού προσώπου ή μιας οντότητας,
- ζ) η διαχείριση νομικού προσώπου ή οντότητας σε ενοποιημένη βάση, με δημοσίευση ενοποιημένων λογαριασμών,
- η) η εις ολόκληρον αλληλέγγυα ευθύνη για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις νομικού προσώπου ή οντότητας, ή η εγγύηση των υποχρεώσεων αυτών.

64. Αν πληρούνται οποιοδήποτε από τα κριτήρια αυτά, τότε θεωρείται ότι το νομικό πρόσωπο ή οντότητα ελέγχεται από άλλο πρόσωπο ή οντότητα, εκτός αν κατά περίπτωση μπορεί να διαπιστωθεί το αντίθετο.
65. Η εκπλήρωση των ανωτέρω κριτηρίων κυριότητας ή ελέγχου είναι δυνατό να αντικρούεται κατά περίπτωση.

Έμμεση διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε πρόσωπα ή οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί

66. Εάν η κυριότητα ή ο έλεγχος διαπιστώνεται σύμφωνα με τα ανωτέρω κριτήρια, η διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε μη καταχωρηθέντα νομικά πρόσωπα ή οντότητες τα οποία ανήκουν ή ελέγχονται από καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα θα θεωρείται κατ' αρχήν ως έμμεση διάθεση αυτών στο/στην τελευταίο/τελευταία, εκτός εάν μπορεί ευλόγως να αποδειχθεί, κατά περίπτωση και με προσέγγιση βασιζόμενη στην ανάλυση του κινδύνου, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων και συμπεριλαμβανομένων των κατωτέρω κριτηρίων, ότι τα εν λόγω κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι δεν θα χρησιμοποιηθούν από ή υπέρ του εν λόγω καταχωρηθέντος προσώπου ή οντότητας.

²¹ Μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, μέσω εταιρείας-προπετάσματος.

Στα κριτήρια που θα συνεκτιμηθούν περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- α) η ημερομηνία και η φύση των συμβατικών δεσμών μεταξύ των οικείων οντοτήτων (φερειπείν συμβόλαια πωλήσεων, αγοράς ή διανομής),
- β) η σημασία του τομέα δραστηριότητας της μη καταχωρηθείσας οντότητας για την καταχωρηθείσα οντότητα,
- γ) τα χαρακτηριστικά των κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων που καθίστανται διαθέσιμοι, συμπεριλαμβανομένης της δυνητικής πρακτικής χρήσης τους από την καταχωρηθείσα οντότητα και της ευχέρειας μεταβίβασής τους σε αυτή.

67. Δεν θα θεωρούνται επωφελείς για καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα οικονομικοί πόροι που απλώς και μόνο χρησιμοποιούνται από μη καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα για τον προσπορισμό κερδών τα οποία ενδέχεται εν μέρει να διανεμηθούν σε καταχωρηθέντα μέτοχο.
68. Σημειωτέον ότι η έμμεση διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε καταχωρηθέντα πρόσωπα ή οντότητες μπορεί να περιλαμβάνει επίσης τη διάθεση αυτών των στοιχείων σε πρόσωπα ή οντότητες που δεν ανήκουν σε καταχωρηθείσες οντότητες ούτε ελέγχονται από αυτές.

Μη ύπαρξη ευθύνης

69. Τα ανωτέρω στοιχεία δεν θίγουν τις ρήτρες περί μη ευθύνης στις σχετικές νομικές πράξεις.

Ανταλλαγή πληροφοριών

70. Όπως προβλέπεται στους σχετικούς κανονισμούς της ΕΕ²² και προς διευκόλυνση των ανωτέρω αξιολογήσεων, τα κράτη μέλη υποχρεούνται δυνάμει του δικαίου της ΕΕ να ανταλλάσσουν τις σχετικές πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους. Σε περίπτωση που αρμόδια αρχή κράτους μέλους έχει πληροφορίες ότι ένα μη καταχωρηθέν νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει ή ελέγχεται από καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα, ή πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της απαγόρευσης της έμμεσης διάθεσης κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων, τα οικεία κράτη μέλη θα πρέπει, τηρουμένης της εθνικής νομοθεσίας, να ανταλλάσσουν τις σχετικές πληροφορίες με τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή.
71. Με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων σχετικά με την υποβολή εκθέσεων, την εμπιστευτικότητα και το επαγγελματικό απόρρητο, οικονομικός φορέας ο οποίος γνωρίζει ότι ένα μη καταχωρηθέν νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει ή ελέγχεται από καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα θα πρέπει να ενημερώσει την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους και την Επιτροπή είτε απευθείας είτε μέσω του κράτους μέλους.

Προτάσεις καταχώρησης στους καταλόγους

72. Εφόσον είναι σκόπιμο, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει επίσης να προτείνει την καταχώρηση στους καταλόγους του νομικού προσώπου ή οντότητας το οποίο έχει διαπιστωθεί ότι ανήκει ή ελέγχεται από ήδη καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα.

²² Για παράδειγμα, τα άρθρα 40 και 44 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 267/2012 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και τα άρθρα 29 και 30 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 36/2012 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Συρία.

IX. Νομικές οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί

73. Όταν μια νομική οντότητα έχει χαρακτηριστεί και πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα δέσμευσης, δεν απαγορεύεται η συνέχιση της ύπαρξής της αυτής καθεαυτής. Στην περίπτωση επιχείρησης, η δέσμευση των περιουσιακών της στοιχείων θα επηρεάσει τη λειτουργία της και θα έχει άμεσες συνέπειες για τρίτα μέρη όπως οι εργαζόμενοι, οι πιστωτές και άλλοι οι οποίοι μπορεί να μην έχουν καμία σχέση με τον λόγο για τον οποίο καταχωρείται στον κατάλογο η οντότητα. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που ασκούνται με αυτή την οντότητα συνίστανται είτε στη διάθεση σε αυτή κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων είτε στην αλλαγή της μορφής των κεφαλαίων ή των οικονομικών της πόρων· οι δραστηριότητες αυτές απαγορεύονται και απαιτούν προηγούμενη άδεια από τις αρμόδιες αρχές.
74. Σε περιπτώσεις όπου η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων εφαρμόζεται στα κεφάλαια και τους οικονομικούς πόρους ενός πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος, η αποδέσμευση κεφαλαίων από λογαριασμούς μη στοχευόμενων προσώπων ή οντοτήτων οι οποίοι τηρούνται στο στοχευόμενο πιστωτικό ή χρηματοοικονομικό ίδρυμα καλύπτεται από την παρέκκλιση των «προγενέστερων συμβάσεων», υπό την προϋπόθεση ότι ο λογαριασμός ανοίχτηκε πριν από την ημερομηνία χαρακτηρισμού της στοχευόμενης οντότητας.²³
75. Εάν οι δραστηριότητες μιας χαρακτηρισθείσας νομικής οντότητας πρόκειται να συνεχιστούν και προκειμένου να εμποδιστεί κατάχρηση κεφαλαίων, πρέπει να επιβληθούν οι κατάλληλοι όροι, που θα χρειαστεί να προσδιοριστούν. Οι όροι αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία διασφαλίζουν ότι η οντότητα διοικείται κατά τρόπο που δεν υπονομεύει τη δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, καθώς και την απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων. Παραμένει ανοιχτή η δυνατότητα για τα κράτη μέλη να εξετάσουν περαιτέρω τον τρόπο εφαρμογής των ρυθμίσεων αυτών στην πράξη. Προκειμένου να λειτουργήσει και πάλι η οντότητα ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς, απαιτείται διαγραφή από τον κατάλογο.

X. Παρεκκλίσεις

76. Ενώ θα ενεργεί σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα των κανονισμών, κατά την έγκριση παρεκκλίσεων η αρμόδια αρχή θα λαμβάνει υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων και οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί. Σύμφωνα με τις ειδικές παρεκκλίσεις που προβλέπονται στους σχετικούς κανονισμούς, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τα εξής:

²³ Παράγραφος 28 των κατευθυντήριων γραμμών.

- τις βασικές ανάγκες των προσώπων που έχουν χαρακτηριστεί, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά πληρωμές για είδη τροφίμων, ενοίκιο ή υποθήκη, φάρμακα και ιατρική φροντίδα, φόρους, ασφάλιστρα και λογαριασμούς επιχειρήσεων κοινής ωφελείας·
- τα δικαιώματα της υπεράσπισης σε ό,τι αφορά δαπάνες που σχετίζονται με την παροχή νομικών υπηρεσιών·
- το δικαίωμα ιδιοκτησίας του προσώπου ή της οντότητας που έχει χαρακτηριστεί (καθώς η δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων δεν επηρεάζει την ιδιοκτησία του προσώπου ή της οντότητας που έχει χαρακτηριστεί, αλλά τη δυνατότητα χρήσης των κεφαλαίων)·
- το δικαίωμα ιδιοκτησίας του μη χαρακτηρισθέντος νομικού προσώπου ή οντότητας όπου τηρούνται τα δεσμευμένα κεφάλαια·
- το δικαίωμα ιδιοκτησίας τόσο του χαρακτηρισθέντος προσώπου ή οντότητας όσο και του μη χαρακτηρισθέντος προσώπου ή οντότητας σε ό,τι αφορά συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ τους πριν από τον χαρακτηρισμό·
- το διεθνές δίκαιο σχετικά με τις διπλωματικές και προξενικές σχέσεις·
- την ανθρώπινη ασφάλεια και την προστασία του περιβάλλοντος ή
- ανθρωπιστικούς σκοπούς, όπως, για παράδειγμα, την παροχή ή διευκόλυνση της παροχής βοήθειας, περιλαμβανομένων ιατροφαρμακευτικού υλικού, τροφίμων, ή της μεταφοράς εργαζομένων στην ανθρωπιστική βοήθεια και συναφούς βοήθειας ή επιχειρήσεων εκκένωσης από τη χώρα κατά της οποίας στρέφονται τα μέτρα.

77. Τα οικονομικά περιοριστικά μέτρα δεν θίγουν την ελευθερία των χαρακτηρισθέντων προσώπων να απασχολούνται. Ωστόσο, για την αμοιβή της απασχόλησης αυτής απαιτείται άδεια. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να προβαίνει στις κατάλληλες έρευνες (π.χ. επιβεβαίωση της απασχόλησης) και να επιβάλλει τους κατάλληλους όρους για την αποφυγή καταστρατήγησης των ρυθμίσεων. Για την παροχή άδειας σε αυτές τις περιπτώσεις η αμοιβή κανονικά θα πρέπει να καταβάλλεται σε δεσμευμένο λογαριασμό. Για οποιαδήποτε πληρωμή τοις μετρητοίς απαιτείται ρητή άδεια. Οποιαδήποτε άδεια θα πρέπει επίσης να επιτρέπει την έκπτωση των συνήθων ποσών για κοινωνική ασφάλιση και φόρους²⁴. Άδεια απαιτείται επίσης για να μπορεί να λαμβάνει το χαρακτηρισθέν πρόσωπο παροχές κοινωνικής πρόνοιας.

²⁴ Κρατήσεις για την κοινωνική ασφάλιση και τους φόρους, μπορούν να εγκριθούν δυνάμει της παρέκκλισης για δαπάνες βάσης (βλ. κατευθυντήριες γραμμές, παρ. 83 εδάφιο 1).

Μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων της ΕΕ και πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων τρίτου κράτους σε σχέση με ορισμένα υποχρεωτικά τέλη ή τέλη για έκτακτες ανάγκες

78. Σε περίπτωση που κανονισμοί απαγορεύουν τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ, αφενός, ενωσιακών πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και, αφετέρου, πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων σε τρίτη χώρα, πρέπει να καταβάλλονται τέλη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες από την κυβέρνηση της εν λόγω τρίτης χώρας όσον αφορά υπερπτήσεις ή αναγκαστικές προσγειώσεις αεροσκαφών τα οποία ανήκουν ή χρησιμοποιούνται από πρόσωπο καταχωρισμένο στην ΕΕ υπό την προϋπόθεση ότι
- i) η πληρωμή δεν γίνεται, άμεσα ή έμμεσα, σε πρόσωπο ή οντότητα που έχει χαρακτηριστεί ή προς όφελός του/της και ii) η πληρωμή τηρεί τυχόν υποχρεώσεις κοινοποίησης ή αδειοδότησης όπως ορίζεται στις ισχύουσες νομικές πράξεις.
79. Σε περίπτωση που κανονισμοί απαγορεύουν τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ, αφενός, ενωσιακών πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και, αφετέρου, πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων σε τρίτη χώρα, πρέπει να καταβάλλονται τέλη για τον επείγοντα ελλιμενισμό στην εν λόγω τρίτη χώρα πλοίων τα οποία ανήκουν ή χρησιμοποιούνται από άτομο καταχωρισμένο στην ΕΕ υπό την προϋπόθεση ότι i) η πληρωμή δεν γίνεται, άμεσα ή έμμεσα, σε πρόσωπο ή οντότητα που έχει χαρακτηριστεί ή προς όφελός του/της και ii) η πληρωμή τηρεί τυχόν υποχρεώσεις κοινοποίησης ή αδειοδότησης όπως ορίζεται στις ισχύουσες νομικές πράξεις.

XI. Καθοδήγηση κατά την εξέταση αιτήσεων παρεκκλίσεων

80. Τα πρόσωπα και οι οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί μπορούν να ζητούν άδεια να χρησιμοποιούν τα δεσμευμένα κεφάλαια ή τους δεσμευμένους οικονομικούς πόρους τους, παραδείγματος χάρη για να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις πιστωτή. Ωστόσο, τα πρόσωπα και οι οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί δεν μπορούν να επικαλεσθούν τα μέτρα δέσμευσης ως λόγο μη καταβολής των οφειλών τους, εάν προηγουμένως δεν έχουν ζητήσει άδεια.

81. Οι μεταφορές κεφαλαίων από πρόσωπο ή οντότητα που έχει χαρακτηριστεί ή εκ μέρους του/της από μη ενωσιακές τράπεζες σε σχέση με πληρωμή σε υπήκοο ή οντότητα της ΕΕ για υπηρεσία ή αγαθό που παραδόθηκε προτού καταχωρηθεί στον κατάλογο το πρόσωπο ή η οντότητα που ζητεί τη μεταφορά μπορούν κατ' αρχήν να επιτρέπονται, υπό την προϋπόθεση ότι μια κατά περίπτωση αξιολόγηση αποκάλυψε ότι: i) η μεταφορά προορίζεται για υπήκοο ή οντότητα της ΕΕ, ii) η μεταφορά είναι πληρωμή για υπηρεσία ή αγαθό που παραδόθηκε προτού καταχωρηθεί στον κατάλογο το πρόσωπο ή η οντότητα που ζητεί τη μεταφορά, iii) η μεταφορά δεν γίνεται εκ μέρους προσώπου ή οντότητας που έχει χαρακτηριστεί ή προς όφελός του/της, iv) η μεταφορά δεν γίνεται κατά καταστρατήγηση περιοριστικών μέτρων.
82. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να ζητούν άδειες πρόσβασης σε δεσμευμένα κεφάλαια ή δεσμευμένους οικονομικούς πόρους σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες. Τα χαρακτηρισθέντα πρόσωπα θα πρέπει να ενημερώνονται, στον βαθμό του δυνατού, για τις αιτήσεις αυτές. Η διαδικασία παροχής της άδειας δεν αναιρεί την ανάγκη διεξαγωγής κανονικής διαδικασίας για τη διαπίστωση του εγκύρου των αξιώσεων κατά προσώπου ή οντότητας που έχει χαρακτηριστεί και η άδεια δεν συνιστά τίτλο ιδιοκτησίας. Κατά την εξέταση των αιτήσεων αυτών, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να λαμβάνουν υπόψη στοιχεία παρεχόμενα από τους πιστωτές και το πρόσωπο ή την οντότητα που έχει χαρακτηριστεί ως προς την ύπαρξη νομικής υποχρέωσης (συμβατικής ή εκ του νόμου) για την παροχή των κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων, καθώς και να εξετάζουν αν υπάρχει κίνδυνος καταστρατήγησης (π.χ. εάν οι σχέσεις του πιστωτή με το πρόσωπο ή την οντότητα που έχει χαρακτηριστεί είναι τέτοιες ώστε να δημιουργούν υποψίες).
83. Πρόσωπο ή οντότητα που επιθυμεί να θέσει κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους στη διάθεση προσώπου ή οντότητας που έχει χαρακτηριστεί οφείλει να ζητήσει σχετική άδεια, εκτός από συγκεκριμένες περιπτώσεις όταν η διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων εμπίπτει σε απαλλαγή βάσει του ισχύοντος κανονισμού. Κατά την εξέταση των αιτήσεων αυτών οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τυχόν στοιχεία που αποδεικνύουν το αιτιολογημένο της αίτησης, καθώς και το κατά πόσο οι σχέσεις του αιτούντος με το πρόσωπο ή την οντότητα που έχει χαρακτηριστεί είναι τέτοιες ώστε να δημιουργείται η υπόνοια πιθανής συνεργασίας μεταξύ τους για την καταστρατήγηση²⁵ των μέτρων δέσμευσης.

²⁵ Βλ. επίσης απόφαση Mohsen Afrasiabi και λοιποί, EU:C:2011:874, σκέψεις 60–62 και 68. Για την ερμηνεία των όρων «εν γνώσει» και «εκ προθέσεως» που χρησιμοποιούνται σε ό,τι αφορά την καταστρατήγηση, βλέπε τη σκέψη 68 της ίδιας απόφασης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι τα σωρευτικά στοιχεία γνώσης και βούλησης συντρέχουν εάν ένας οικονομικός φορέας επιδιώκει σκοπίμως τον σκοπό ή το αποτέλεσμα της καταστρατήγησης ή τουλάχιστον γνωρίζει ότι η συμμετοχή του μπορεί να έχει τέτοιο αποτέλεσμα, και αποδέχεται αυτή τη δυνατότητα.

84. Κατά την εξέταση των αιτήσεων παροχής άδειας για τη χρησιμοποίηση δεσμευμένων κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων ή για τη διάθεσή τους, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προβαίνουν σε οποιαδήποτε περαιτέρω έρευνα κρίνουν κατάλληλη υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, μεταξύ άλλων διαβουλεύσεις με οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος έχει συμφέρον στην υπόθεση. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τυχόν όρους ή εγγυήσεις προκειμένου να αποφεύγεται ο κίνδυνος χρησιμοποίησης των αποδεσμευμένων κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων για σκοπούς ασυμβίβαστους προς τον σκοπό της παρέκκλισης. Επομένως, για παράδειγμα οι άμεσες τραπεζικές μεταφορές είναι προτιμότερες από πληρωμές τοις μετρητοίς.
85. Θα πρέπει επίσης να εξετάζεται, οσάκις απαραίτητο, η επιβολή κατάλληλων προϋποθέσεων ή ορίων (π.χ. όσον αφορά την ποσότητα ή την αξία επαναπώλησης κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων που μπορούν να καθίστανται διαθέσιμα κάθε μήνα) κατά την παροχή άδειας, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που ορίζονται στους κανονισμούς. Όλες οι άδειες πρέπει να παρέχονται εγγράφως και πριν από τη χρησιμοποίηση ή τη διάθεση των σχετικών κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων.
86. Οι κανονισμοί υποχρεώνουν τις αρμόδιες αρχές να κοινοποιούν στον αιτούντα και σε άλλα κράτη μέλη κατά πόσο εγκρίθηκε η αίτηση²⁶. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών επιτρέπει στα κράτη μέλη να συντονίζουν τη χορήγηση παρεκκλίσεων σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το χαρακτηρισθέν πρόσωπο έχει δεσμευμένα κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

Άδειες για ανθρωπιστικούς λόγους

- 86α. Προκειμένου να ανταποκριθούν σε επείγουσες και μεταβαλλόμενες ανάγκες επιτόπου, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εξετάζουν τις αιτήσεις αδειών για ανθρωπιστικούς σκοπούς κατά προτεραιότητα, όπου ενδείκνυται, και να διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες γνωρίζουν τη διαδικασία, τα σημεία επαφής και το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας χορήγησης της άδειας.

²⁶ Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 απαιτεί επίσης την ενημέρωση οποιουδήποτε άλλου γνωστού προσώπου, φορέα ή οντότητας με άμεση συμμετοχή στην υπόθεση. Αυτό μπορεί να αποτελεί τη βέλτιστη πρακτική ακόμη και όταν δεν απαιτείται βάσει των κανονισμών.

Στις αιτήσεις τους προς τις αρμόδιες αρχές οι αιτούντες οφείλουν να εξηγούν τον επείγοντα χαρακτήρα και τον επιδιωκόμενο ανθρωπιστικό σκοπό της άδειας.

Γ. Απαγορεύσεις επί της προμήθειας αγαθών

87. Όταν ένας κανονισμός προβλέπει καθεστώς αδειοδότησης και περιλαμβάνει την ακόλουθη απαίτηση, η αρμόδια αρχή οφείλει να ενημερώνει τις άλλες αρμόδιες αρχές και την Επιτροπή σχετικά με απορριφθείσες αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας. Ορισμένοι κανονισμοί δεν προβλέπουν ρητά την υποχρέωση κοινοποίησης των απορριφθεισών αιτήσεων για τη χορήγηση άδειας, αλλά οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει, παρόλα ταύτα, να κοινοποιούν τις απορριφθείσες αιτήσεις ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

Δ. Συντονισμός και συνεργασία

88. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν αποτελεσματικούς εθνικούς μηχανισμούς συντονισμού και επικοινωνίας μεταξύ όλων των σχετικών κυβερνητικών αρχών, φορέων και υπηρεσιών με αρμοδιότητα στον τομέα των περιοριστικών μέτρων, όπως υπουργεία, υπηρεσίες οικονομικών πληροφοριών, εποπτικές αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα, υπηρεσίες πληροφοριών και ασφαλείας, δικαστικές αρχές, η εισαγγελία και άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου, κατά περίπτωση.
89. Ο συντονισμός θα πρέπει να καθιστά δυνατή την ταχεία εισροή πληροφοριών και τη δυνατότητα επακόλουθης ανάληψης δράσης εκ μέρους άλλων εμπλεκόμενων φορέων. Πέραν τούτου, οι έρευνες θα πρέπει να εστιάζουν, ει δυνατόν, σε καταστάσεις υψηλού κινδύνου οι οποίες έχουν επισημανθεί. Αυτή η προσέγγιση, με άξονα την εισροή πληροφοριών και με βάση τον προσδιορισμό κινδύνου, θα μπορούσε να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα.

90. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ άλλων με άλλα κράτη μέλη, την Επιτροπή, την EYED, την Europol, την Eurojust, την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), τις επιτροπές κυρώσεων οι οποίες έχουν συσταθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (συμπεριλαμβανομένης της επιτροπής η οποία συνεστήθη βάσει της απόφασης 1267 (1999) σχετικά με την Al-Qaida) και την αντιτρομοκρατική επιτροπή του ΣΑΗΕ, κατά περίπτωση²⁷.
91. Πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες συντονισμού και ανταλλαγής πληροφοριών προκειμένου να διασφαλιστεί η χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση διαβίβαση πληροφοριών οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση πρότασης για καταχώρηση ή διαγραφή από τον κατάλογο. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να θεσπιστούν σε εθνικό επίπεδο στα πλαίσια των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ κρατών μελών και, όπου ενδείκνυται, μεταξύ της ΕΕ, τρίτων κρατών, των Ηνωμένων Εθνών και άλλων σχετικών διεθνών οργανισμών».

Ανάλυση χρηματοπιστωτικών λογαριασμών

92. Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικές συναλλαγές που έχουν σχέση με τους λογαριασμούς προσώπων ή οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί αναλύονται από τις κατάλληλες αρχές ή υπηρεσίες. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων αυτών θα πρέπει, εφόσον είναι νομικά εφικτό, να ανταλλάσσονται με άλλα κράτη, διεθνείς οργανισμούς και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ όπως η Ευρωπόλ όσον αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες για τον σκοπό αυτό. Ορισμένοι κανονισμοί προβλέπουν ρητά την ανάλυση ύποπτων συναλλαγών από τις αρμόδιες αρχές μετά την κοινοποίηση από τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα²⁸.

²⁷ Βλέπε επίσης παράγραφο 17 του παραρτήματος I των κατευθυντήριων γραμμών (άτυπο φόρουμ για την αντιμετώπιση ζητημάτων εφαρμογής).

²⁸ Βλέπε άρθρο 30 παράγραφος 6 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 961/2010.

93. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν διαρθρωμένο διάλογο και συνεργασία με τους σχετικούς ιδιωτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, όπως πιστωτικά και χρηματοοικονομικά ιδρύματα, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων δέσμευσης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή, να βελτιστοποιηθεί το μέσο των περιοριστικών μέτρων και να μειωθεί κατά το δυνατό ο διοικητικός φόρτος για τους οργανισμούς αυτούς.
94. Η Επιτροπή και, εφόσον ενδείκνυται, η EYED και το Συμβούλιο, θα συνεχίσει διάλογο σε επίπεδο ΕΕ με τους κατάλληλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σχετικά με θέματα εφαρμογής καθώς και με νομοθετικά ζητήματα. Σε περιπτώσεις χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, τα κράτη μέλη θα επιδιώξουν επίσης να παρέχουν στον χρηματοπιστωτικό τομέα πρόσφορη (και έγκαιρη) ενημέρωση και σχετικά σχόλια, ενδεχομένως και πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα, καθώς και επίκαιρη ενημέρωση σχετικά με τα μοντέλα χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
95. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν την πρόβλεψη διαύλων για την παροχή οδηγιών και συμβουλών στις ρυθμιστικές αρχές των χρηματοπιστωτικών αγορών καθώς και στα πιστωτικά και χρηματοοικονομικά ιδρύματα.

Μετάδοση πληροφοριών σχετικά με μέτρα δέσμευσης σε τρίτους

96. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν ούτως ώστε οι οργανώσεις των οικονομικών φορέων πλην εκείνων του χρηματοπιστωτικού τομέα και το κοινό να γνωρίζουν την ύπαρξη οικονομικών περιοριστικών μέτρων, ιδίως όσον αφορά την απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων στα πρόσωπα και στις οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί, καθώς και να εξηγήσουν τις διαδικασίες λήψης των μέτρων αυτών.

Εργαλεία εφαρμογής

97. Η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να εξασφαλίζει την πρόσβαση του κοινού (ιδίως πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων) στον «ενοποιημένο ηλεκτρονικό κατάλογο των οικονομικών κυρώσεων (e-CTFSL)» όπως έχει καταρτιστεί από την Επιτροπή και τον ευρωπαϊκό πιστωτικό τομέα.
98. Η Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνά για τη συνεχή ενημέρωση του καταλόγου.

99. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά περίπτωση, την πρόσβαση του κοινού (και ιδίως των πιστωτικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και των λοιπών σχετικών οικονομικών φορέων) στις κατάλληλες πληροφορίες όσον αφορά εθνικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων χαρακτηρισμών και δικαστικών αποφάσεων π.χ. σε σχέση με τους λεγόμενους εσωτερικούς τρομοκράτες.
100. Η Επιτροπή εξασφαλίζει την πρόσβαση του κοινού σε σειρά πρόσθετων εργαλείων που αποσκοπούν στην ευκολότερη κατανόηση και ανταλλαγή πληροφοριών.

Χάρτης κυρώσεων της ΕΕ

101. Ο διαδραστικός χάρτης κυρώσεων της ΕΕ επιτρέπει στο κοινό να ελέγχει απευθείας όλα τα ισχύοντα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ και τους αντίστοιχους κανονισμούς της ΕΕ. Εμφανίζει επίσης, μέσω συστήματος φιλτραρίσματος, τους καταλόγους των προσώπων και των οντοτήτων που υπόκεινται σε μέτρα δέσμευσης ή/και περιορισμούς εισόδου (ταξιδιωτική απαγόρευση). Επιπλέον, το εργαλείο παρέχει επίσης πρόσβαση στις αποφάσεις που εκδίδει το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και στις αποφάσεις και τους κανονισμούς που μεταφέρουν τις εν λόγω αποφάσεις του ΣΑΗΕ στο ενωσιακό δίκαιο. Ο χάρτης κυρώσεων της ΕΕ περιέχει επίσης κατάλογο των εθνικών αρμόδιων αρχών των κρατών μελών που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή των κυρώσεων της ΕΕ.
102. Το εργαλείο είναι εύχρηστο, γεγονός που το καθιστά αποτελεσματική πηγή πληροφοριών.
103. Διατίθεται στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://sanctionsmap.eu>
104. Επιπλέον, ο χάρτης κυρώσεων της ΕΕ επιτρέπει στο κοινό να λαμβάνει, κατόπιν εγγραφής, ειδοποιήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κάθε φορά που δημοσιεύεται νέος ενοποιημένος κατάλογος ταξιδιωτικών απαγορεύσεων ή/και νέος ενοποιημένος κατάλογος οικονομικών κυρώσεων.

105. Υπάρχουν δύο τρόποι για την καταγγελία παραβιάσεων των κυρώσεων: 1) με την αποστολή μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση relex-sanctions@ec.europa.eu, ή 2) με την αποστολή μηνύματος μέσω του εργαλείου καταγγελίας στο πλαίσιο των κυρώσεων της ΕΕ.
106. Το εργαλείο αυτό ενισχύει την αποτελεσματικότητα των κυρώσεων της ΕΕ καθιστώντας δυνατή την καταγγελία πιθανών παραβιάσεων των κυρώσεων στην Επιτροπή με ασφαλή και ανώνυμο τρόπο. Οι παρεχόμενες πληροφορίες μπορεί να περιλαμβάνουν συγκεκριμένα παραδείγματα, γεγονότα και περιστάσεις που αφορούν εμπλεκόμενα πρόσωπα, οντότητες και τρίτες χώρες. Μπορεί επίσης να αφορούν υπόνοια ή απόπειρες καταστρατήγησης των κυρώσεων της ΕΕ.
107. Για την πρόσβαση στο εργαλείο χρησιμοποιείται ο ακόλουθος σύνδεσμος:
<https://EUsanctions.integrityline.com>.
108. Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει ένα σημείο επαφής σε επίπεδο ΕΕ για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε περιβάλλοντα που υπόκεινται σε κυρώσεις. Μολονότι το εργαλείο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19, εξακολουθεί να υπάρχει με σκοπό τη διάδοση και τη διευκόλυνση, ανάλογα με τις ανάγκες, του έργου των επιτόπιων οικονομικών και ανθρωπιστικών φορέων.

Αξιολόγηση

109. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ είναι σημαντική και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη στοιχεία που υποβάλλονται μεταξύ άλλων από τα κράτη μέλη, την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ, τους αρχηγούς αποστολών της ΕΕ, τις τελωνειακές αρχές, τον ιδιωτικό τομέα, τον ΟΗΕ και άλλα σχετικά όργανα.

110. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν για τη θέσπιση των κατάλληλων εθνικών διαδικασιών προκειμένου να αξιολογούν, ιδίως, την αποτελεσματικότητα των εθνικών επιδόσεων όσον αφορά την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων, λαμβάνοντας μεταξύ άλλων υπόψη τα αποτελέσματα του διαλόγου με τον ιδιωτικό τομέα²⁹.
111. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών θα πρέπει να ανταλλάσσονται στη σύνθεση «Εξωτερικές Σχέσεις/Κυρώσεις», οσάκις συντρέχει περίπτωση.

E. Οριζόντια καθεστώτα κυρώσεων

112. Πιο πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε τα λεγόμενα «οριζόντια καθεστώτα κυρώσεων», που έχουν θεματικό πεδίο εφαρμογής. Τα καθεστώτα αυτά δεν οριοθετούνται γεωγραφικά και καθιστούν δυνατή την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά προσώπων και οντοτήτων για δραστηριότητες που πληρούν ειδικά κριτήρια καταχώρησης, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο πραγματοποιήθηκαν. Καλύπτουν τους τομείς των χημικών όπλων, των κυβερνοεπιθέσεων, της τρομοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Χημικά όπλα

113. Το καθεστώς αυτό θεσπίστηκε το 2018. Αποσκοπεί στην υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής και της καθολικής ισχύος της Σύμβασης για τα χημικά όπλα, μέσω της λήψης ειδικών μέτρων κατά των υπευθύνων για τη διάδοση ή τη χρήση χημικών όπλων, σε μια περίοδο αυξανόμενων χημικών επιθέσεων.
114. Τα περιοριστικά μέτρα συνίστανται σε δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ, και επιβάλλονται κατά προσώπων ή/και οντοτήτων που ευθύνονται άμεσα για την ανάπτυξη και τη χρήση χημικών όπλων, καθώς και κατά όσων παρέχουν οικονομική, τεχνική ή υλική υποστήριξη στα εν λόγω πρόσωπα και οντότητες, και όσων βοηθούν, παροτρύνουν ή συνδέονται με αυτά.

²⁹ Σύμφωνα με τις συστάσεις αριθ. 6 και 7 των διεθνών προτύπων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της διάδοσης.

115. Το καθεστώς αυτό θεσπίστηκε το 2019 και επιτρέπει τον χαρακτηρισμό προσώπων και οντοτήτων που ευθύνονται για κυβερνοεπιθέσεις που απειλούν την ΕΕ ή τα κράτη μέλη της, ή εμπλέκονται σε αυτές.

Χάρη στο καθεστώς αυτό, η ΕΕ διαθέτει ένα ακόμα εργαλείο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς της και της ικανότητάς της να προστατεύει την ακεραιότητα και την ασφάλεια της ΕΕ, των κρατών μελών της και των πολιτών τους από κυβερνοαπειλές και κακόβουλες κυβερνοδραστηριότητες. Τα περιοριστικά μέτρα συνίστανται σε δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ, και επιβάλλονται κατά προσώπων ή/και οντοτήτων που ευθύνονται για κυβερνοεπιθέσεις ή απόπειρες κυβερνοεπιθέσεων, καθώς και κατά όσων ενέχονται σε τέτοιες επιθέσεις ή παρέχουν οικονομική, τεχνική ή υλική υποστήριξη για τις επιθέσεις αυτές, και κατά όσων βοηθούν, παροτρύνουν, διευκολύνουν ή συνδέονται με αυτά τα πρόσωπα και οντότητες.

Τρομοκρατία

116. Δύο καθεστώτα επιτρέπουν στο Συμβούλιο να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

117. Το καθεστώς που αφορά την τρομοκρατία θεσπίστηκε το 2016 και επιτρέπει στην ΕΕ να λαμβάνει αυτόνομα περιοριστικά μέτρα κατά προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τις οργανώσεις ISIL/Da'esh ή την Al Qaida. Πριν από αυτό, τα περιοριστικά μέτρα μπορούσαν να εφαρμοστούν μόνο σε όσους είχαν καταχωρηθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Για την εφαρμογή της απόφασης 1373(2001) του ΣΑΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε, τον Δεκέμβριο του 2001, κατάλογο προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις και υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στην κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ (εφεξής ΚΘ 931). Η ΚΘ 931 καθορίζει τα κριτήρια καταχώρησης και προσδιορίζει τις ενέργειες που συνιστούν τρομοκρατικές πράξεις για τους σκοπούς αυτούς. Η αρχική εγγραφή στον κατάλογο πρέπει να βασίζεται σε απόφαση αρμόδιας αρχής κράτους μέλους ή τρίτης χώρας σχετικά με τα εν λόγω πρόσωπα, ομάδες ή οντότητες.

118. Το καθεστώς αυτό θεσπίστηκε το 2020 και επιτρέπει τον χαρακτηρισμό προσώπων, οντοτήτων και φορέων, συμπεριλαμβανομένων κρατικών και μη κρατικών παραγόντων, που ευθύνονται για σοβαρές παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Καλύπτει, μεταξύ άλλων, τη γενοκτονία, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τα βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, τη δουλεία, τις εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες, τη βίαιη εξαφάνιση προσώπων, τις αυθαίρετες κρατήσεις και συλλήψεις και άλλες σοβαρές παραβιάσεις ή καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν σε μεγάλο βαθμό να τεθούν στο στόχαστρο οι δράστες τέτοιων παραβιάσεων και καταπατήσεων, είτε πρόκειται για πρόσωπα είτε για οντότητες, κρατικούς ή μη κρατικούς παράγοντες.

Τα περιοριστικά μέτρα συνίστανται σε δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευση της διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και απαγόρευση εισόδου στην ΕΕ.

119. Οι επιχειρησιακές πτυχές αυτών των καθεστώτων είναι παρόμοιες με εκείνες των λεγόμενων γεωγραφικών καθεστώτων και τα διάφορα στάδια χαρακτηρισμού, ταυτοποίησης και συμμόρφωσης παραμένουν τα ίδια. Τα εργαλεία της Επιτροπής (κεφάλαιο V) διατίθενται σε οικονομικούς και ανθρωπιστικούς φορείς με σκοπό τη διασφάλιση ομοιόμορφης ερμηνείας από όλους.